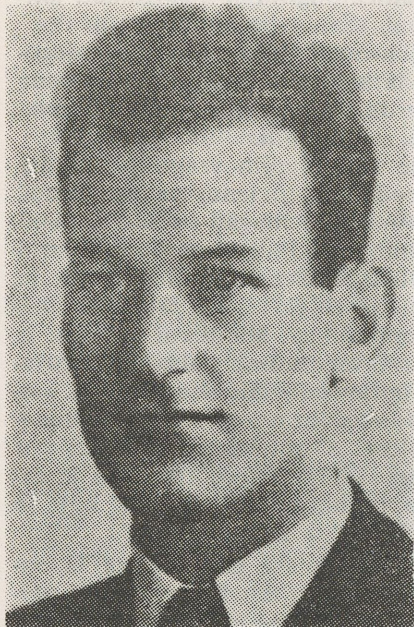

SLAVIŠA VAJNER-ČIČA ROMANIJSKI

Legendarni heroj naše revolucije, narodni heroj, Slaviša Vajner-Čiča Romanijski.

Slaviša Vajner rođen je 27. lipnja 1903. u Novom Vinodolskom, poginuo — Pjenovac na Romaniji 21. siječnja 1942, arhitekt, član KPJ od srpnja 1940. godine.

Za narodnog heroja proglašen 25. rujna 1944. godine.

Slaviša Vajner rođen je 21. lipnja 1903. u Novom Vinodolskom u obitelji šumarskog savjetnika Dušana Vajnera i Slavice Vajner, rođene Ježić. Obitelj Vajner bila je orijentirana antiaustrijski s naglašenim simpatijama za jedinstvo južnoslavenskih naroda. Majka Slavišina bila je nećakinja novljanskog prepošta Ivana Potočnjaka, poznatog narodnog svećenika i jednog od propagatora jugoslavenstva i sljedbenika Josipa Jurja

Štrosmajera. To je nesumnjivo imalo presudan utjecaj na njen odgoj u duhu bratstva i jedinstva svih jugoslavenskih naroda. Kao članica Narodne čitaonice i knjižnice u Novom Vinodolskom (osnovane 1845) čiji je počasni član bio i biskup Štrosmajer, i ona je radila na širenju tih ideja.

Obitelj Vajner imala je petoro djece: Jelenu, Vlatku, Blanku, Slavišu i Željka. Duh jugoslavenstva Potočnjak je prenio preko svoje nećakinje na cijelu porodicu Vajner. S obzirom na to što je Dušan Vajner, kao šumarski inženjer dobrovoljno ili po službenoj dužnosti mijenjao mjesta zaposlenja, to je Slaviša, kao i njegove sestre, osim brata Željka, išao u osnovnu školu u Tloku (Srijem).

Budući da očeva činovnička plaća nije bilo dovoljna za brojnu obitelj Vajner, djeca su već odrana pomagala roditeljima, kako bi što lakše savladavali životne nedaće. Kćer Blanka (udata Šilović — kasnije poznati revolucionar) napustila je zato mjesto činovnika i počela učiti šivanje. Time je najviše pomagala majci, jer je u prvom redu šivala za obitelj. Slaviša i Vlatka (Vlatka je kasnije postala poznata revolucionarka-komunistkinja) brinuli su se da majci pomognu u kućanstvu, čisteći dvorište i prehranjujući živinu (perad i tovljenje svinjčeta), dok je sestra Jelena čistila kuću i prala posuđe. Očigledno je da su svi bili zainteresirani za to da sebi olakšaju život i smanje materijalne troškove života. Najmlađi Željko bio je uglavnom pošteđen od takvih obaveza, ali je i on, prema svojim mogućnostima, pomagao starijima. U školi su inače djeca obitelji Vajner bili dobri đaci. Slaviša je, nesumnjivo, iz ovakve radne porodice stekao značajna iskustva za kasniji život, što se iskazivalo u njegovoj radišnosti, pedantnosti, savjesnosti.

Vlatka Babić, sestra Slavišina, u svojim sjećanjima ističe da je Slaviša bio živ i nestašan dječak. Volio je šetati Bjelovarskim korzom (u Bjelovar su se doselili iz Iloka), zadirkivati se i šaliti s vršnjacima i vršnjakinjama. Pored sudjelovanja u Jugosokolu kao gimnastičar, igrao je i nogomet, ističući se u gimnaziji kao dobar vratar.

Slaviša je počeo polaziti gimnaziju u Bjelovaru. Otac ga je zbog njegovih nestašluka morao kažnjavati, a sestra Vlatka da ne bi bila informator ocu o njegovom ponašanju, predložila mu je da on ostane u realnoj gimnaziji, a ona će polaziti klasičnu gimnaziju, što su i učinili.

U sedmom razredu gimnazije Slaviša je zbog svojih vragolija, prema sjećanju sestre Vlatke, dobio iz vladanja nedoličnu ocjenu, pa se unatoč gotovo odličnoj ocjeni u nastavnim predmetima nije mogao upisati u osmi razred. Saopćeno mu je da može prijeći u osmi razred ali samo kao privatni učenik. Slaviša je bio inače antiklerikalno raspoložen u gimnaziji, pa je vjerojatno i to bio razlog što su prema njemu bjelovarski profesori bili strogi i što nije mogao redovito upisati osmi razred. Buntovni Slaviša, iz navedenih razloga, nije htio ostati u istoj školi, već se išao upisati u koprivničku gimnaziju i u njoj maturirao. To je opravdao činjenicom da ga »ne gnjave bjelovarski profesori«. Maturirao je s lakoćom u koprivničkoj gimnaziji i obradovao roditelje svjedodžbom zrelosti. Osmi razred gimnazije u Bjelovaru, prema nekim navodima, nije mogao upisati zbog toga što je sakupljao najbolje đake i organizirao vijeće naprednih srednjoškolaca, koje je pripremalo đачki štrajk, pa je zbog toga izbačen iz gimnazije.

U Zagreb Slaviša i sestra Vlatka krenuli su školske godine 1922/23. zajedno na studije. Stanovali su u potkrovlju stana njihovih prijatelja, obitelji Vaić, inače susjeda u Bjelovaru. Slaviša se upisao na građevinski fakultet. Tu je došao u dodir s novim drugovima i naprednim idejama. Upisao se u akademski klub »Jurislaw Janušić«. Oduševljenje za Karađorđevu Jugoslaviju već je odavno počelo iščezavati u njemu pa se posredstvom raznih studentskih akcija i političkih sazrijevanja počeo u njemu oplođavati novi pogled na svijet. U tome je na Slavišu, kao i na sve mlade Vajnere najjači utjecaj izvršila sestra Blanka (Šilović), koja im je donosila ilegalnu literaturu i radničku štampu. Time je životni put Slaviše Vajnera bio jasno određen u politiziranoj domeni.

Izgubivši stan u spomenutom potkrovlju zbog Vaićevih pribičevičevskih stavova i drugih teškoća, najviše materijalnih, Vlatka prekida studije na filozofskom fakultetu u Zagrebu i zapošljava se u Novom Vinodolskom kao nastavnik građanske škole, a Slaviša odlazi u đачki dom kako bi studirao na građevinskom fakultetu zagrebačkog sveučilišta, budući da je kao sin šumara dobio stipendiju iz fonda za šumarsku djecu.

S obzirom na činjenicu da mu je sestra Vlatka otišla na rad u školu u Novi Vinodolski, to se Slaviša još više nego ranije navraća kao student u svoje rodno mjesto Novi Vinodolski za vrijeme školskih praznika. On posjećuje rođake i prijatelje, a posebno se druži sa članovima poznate novljanske obitelji Dorčić iz Novog Vinodolskog. Mnogi Novljani i danas se sjećaju Slaviše prigodom njegovih dolazaka u Novi, posebno njegovih rasprava u novljanskoj Narodnoj čitaonici ili igranja nogometa s novljanskim mladima.

Studentski domovi tada nisu bili komforni kao danas. Slaviša je stoga provodio vrijeme najviše u crtaoni, pomažući studentima, a neke je čak i

instruirao. Kao obljubljen student postao je predsjednik Udruženja studenata tehnike, posvetivši se radu tog Udruženja, borio se s lijevo orijentiranim studentima za ostvarenje studentskih prava.

Sa svojom suprugom Slavicom, rođenom Ivanković, Slaviša se upoznao još za vrijeme studentskih dana, dok je ona bila student filozofskog fakulteta u Zagrebu. U to vrijeme Slaviša je bio na trećoj godini Građevinskog fakulteta. Pri kraju studija, 1926. godine, Slaviša je bio delegat Zagrebačkog fakulteta u Ljubljani, pa je na njegov prijedlog osnovan Savez studenata tehničkih fakulteta Jugoslavije. O tom sastanku on je tada pisao svojoj Slavici:

»Bilo nas je iz svih krajeva naše države, a kada su se javljali govornici iz Srbije, Slovenije, Bosne itd. svi su bili jednodušni. Pokazalo se, da mladi naraštaj, koji je na pragu života sasvim drugačije shvaća državno jedinstvo nego se sada provodi u praksi. Vidjelo se, da će mlada generacija poći sasvim drugim putevima. Patriotsko oduševljenje u duhu jugoslavenstva bilo je silno. Preko nekih prisutnih Istrana poručili smo našima neka vjeruju, da mlada generacija misli na njihovo oslobođenje i osvetu.«

Nakon što je diplomirao kao građevinski inženjer, 1928. godine, i odslužio vojni rok u mornarici, Slaviša se zaposlio u Higijenskom zavodu. U toj sredini naišao je Slaviša na mnoge već poznate marksiste, kao što su bili Gregorić, Dora Filipović i velika grupa mladih inženjera i publicista.

Godine 1929. Slavica (Ivanković, rodnom iz Nove Gradiške) i Slaviša zasnivali su porodicu.

Godine 1930. Slaviša je premješten u Higijenski zavod u Banja Luci. Tu, prilikom gradnje Higijenskog zavoda 1930/31. sretali su se sa Slavišom, koji je na gradilištu bio nadzorni organ, radnici-zidari iz Vinodola, konkretno iz Grižana: Ivo Stipaničić (danas general JNA u mirovini), Ivan Barac-Lolić, Drago Kinkela, Vilim Barac, Stipe Barac, Nikola Matić i Stipe Matić, a i drugi. Za sve vrijeme njihova rada u Banja Luci Slaviša se prema njima odnosio, kako to u svojim sjećanjima ističe Ivo Stipaničić, očinskom brigom. Znao je njima — radnicima — pristupiti, poučiti ih, tako da su svi oni osjetili da se njima obraća:

»dobar i pošten intelektualac, koji voli radnika i prijateljuje s nama, kako bi shvatio naše radničke potrebe, pomagao nam da se što bolje osjećamo daleko od svog doma. Interesirao se kako živimo i pomagao nam je prema svojim mogućnostima u radu, što nije bio slučaj s drugim službenicima njegova ranga.«

Upućivao je radnike s kojima se sretao da čitaju i uče, da se bave sportom, kako bi održali kondiciju, jer se prema njegovim riječima:

»od radničke klase danas najviše očekuje buduću da će doći vrijeme kada će nas radnike ovaj narod za njegovo bolje sutra i te kako trebati.«

Kada je u toku NOB-a Stipaničić saznao da je inž. Slaviša Vajner legendarni heroj naše revolucije čiča s Romanije bio je zadivljen onom brigom za radnike:

»koji je nama tada mladim radnicima omogućavao, da dođemo do besplatnih ulaznica kako bismo mogli svake subote otići na kupanje u Gornji Šeher ili na kakve druge priredbe...«

Slaviša u Banja Luci proširuje svoje poznanstvo s tamošnjim marksistima i sve više dolazi u krug tzv. od režima »ozloglašanih« kao što su bili Božidar Masleša, Mladen Stojanović i drugi. Krajem 1932. bio je pozvan kod bana koji mu te zgrade prigovori: »Vajneru, za vas se govori ga ste komunisti«. Na to će Vajner: »Ja bih bio počašćen da jesam, no činjenica je da nisam, jer nemam kvaliteta da to budem. To ne može svatko da bude« (misleći na članstvo u KPJ). Zbog toga su za mladi bračni par Vajner nastupile zajedničke poteškoće, pa je Slavica, koja je tada bila zaposlena kao profesor u banjolučkoj gimnaziji bila otpuštena iz službe, a Slavišu je njegov direktor, velikosrpski nacionalist, slabo ocjenjivao i konačno je, po kazni, tj. zbog svog komunističkog držanja, 1936. godine, premješten u Sarajevo.

Slaviša Vajner u Sarajevu djeluje u Udruženju inženjera i arhitekata kao tajnik i tu nalazi veliki broj naprednih drugova koji su u raznim oblicima održavali sastanke i skupljali pomoć za Španjolsku, za španjolske borce, propagirali za Narodni front, uspostavljanje prijateljskih odnosa sa Sovjetskim Savezom, borili se za zapošljavanje domaćih stručnjaka, a protiv stranika koji su im, objektivno, oduzimali poslove.

Slavica i Slaviša Vajner u Sarajevu donosili su u svoju kuću razne letke i zabranjenu literaturu. U ljetu 1940. godine, dok je Slavišina supruga Slavica s djecom (sinovi: Dobriša, rođen 27. ožujka 1931. i Nebojša, rođen 28. svibnja 1934) bili na odmoru, održana je u njihovu stanu u Sarajevu Osnivačka konferencija pokrajinskog komiteta KP za Bosnu i Hercegovinu. Slaviša Vajner, te, 1940. godine, postaje i član KPJ.

Slavišu Vajnere, na dan napada nacističke Njemačke na SSSR, hapsi sarajevska policija, koja je otkrila njegovu djelatnost, a i zbog toga što je od ranije bio na njenom popisu kao »nepoćudni«. Njegova majka Slavica pričala je kćerki Vlatki i njenom suprugu, inž. Zvonku Babiću, da je Slaviša između ostalih sarajevskih komunista i rodoljuba bio na popisu osoba koji su kao prijatelji SSSR-a trebali biti strijeljani, jer je on bio jedan od inicijatora Društva prijatelja SSSR-a.

Slaviša Vajner živi u Sarajevu od kraja lipnja 1941. u strogoj ilegalnosti i na temelju odluke Centralnog komiteta KPJ s drugovima u Sarajevu priprema se za ustanak protiv okupatora i domaćih izdajica, spremajući se da krene u Romaniju.

Na osnovi spomenute odluke Centralnog komiteta KPJ i poziva na ustanak Pokrajinski komitet KPJ za Bosnu i Hercegovinu u tu svrhu formira Sarajevski oblasni štab, koji je trebao otići na teritorij istočne Bosne sa zadatkom da podiže narod na ustanak protiv okupatora. Slaviša je krenuo zajedno s komandantom Oblasnog štaba Slobodanom Principom-Seljom i komesarom Hasanom Brkićem-Acom, kao i članom štaba Oskarom Danonom-Jovom (koji je tada mladi dirigent). Za svom četvoricom bile su već raspisane potjernice tako da su već više od mjesec dana živjeli u najdubljem ilegalstvu i pripremali se za dizanje ustanka. Sva četvorica uputila su se 20. srpnja 1941. iz Sarajeva u pravcu Bijelih Voda na Romaniju, gdje su se trebali sastati s trećim članom štaba Pavlom Goraninom. Uza sve poteškoće

na putu, ipak su izašli iz Sarajeva, kao planinari i stručnjaci iz Zagreba. Kada su međusobno podijelili ilegalna imena Slaviša je rekao, da mu se najviše dopada »Čiča«, a kada su mu spomenuti drugovi rekli da nije ni star ni oronuo, od je odgovorio:

»Svejedno, pustit ću u šumi bradu, a i godine su već tu — prošlog mjeseca navršio sam 38.«

Čiča Romanijski — kako ga je narod nazvao — upoznaje raspoloženje tamošnjeg naroda i organizirano ga vodi u borbu protiv okupatora, postavši veoma voljena i cijenjena osoba u narodnim masama. Postaje legenda u pravom smislu riječi. Čiča nije razlikovao Srbina od Hrvata, Židova od Muslimana. Za njega je bilo važno samo to da li je netko čovjek i da li želi da se bori za slobodu. Uspio je okupiti oko sebe oko 3.500 boraca, koji su se odazvali pozivu KPJ na ustanak. Postao je junak, neprikosnoveni autoritet, voljen od naroda i prijatelja, a poštovan i od neprijatelja zbog svoje strastvene uvjerenosti i odlučnosti da se bori za narodnu stvar.

Drug Rodoljub Čolaković koji se prvi put sreo sa Slavišom krajem listopada 1941. u selu Vrancima više Knežine ovako doživljava i vidi Čiču u tim sudbonosnim danima:

»Čiča je malo sjedio u štabu. On se mnogo kretao po oslobođenom teritoriju, a najviše po kraju koji je držao romanijski odred. Čak i onda kada je četnička petokolonaška propaganda pokolebala priličan broj ljudi, kad su borci iz nekih četa počeli da skidaju petokrake i prišavaju kokarde, kada se počelo manje više otvoreno govoriti da bi trebalo po-ubijati partizanske vođe, Čiča se kretao po Romaniji slobodno sa svega jednim pratiocem, zalazio među četničko ljudstvo (između ostalih i pred postrojeni odred četnika — napomena D. J.) i nitko od četnika nije se usuđivao da digne ruku na njega, ili da ga napadne iz zasjede iako su neki oficiri pozivali četnike (između ostalih i Kosta Vučkadin, 'četnički vođ' pred postrojenim odredom četnika u Podgrabu — napomena D. J.), da napadnu Čiču, kad bi negdje u selu zanoćio.«

Drug Rodoljub Čolaković nadalje ističe:

»Desilo se jednom, da je jedna četnička rulja doznajući da je neki partizanski komandant zanoćio u nekom selu opkolila kuću i počela da prijeti. Taj komandant bio je Čiča. On je otvorio prozor i isturivši se kroz njega do pojasa viknuo: 'Ovdje je Čiča iz Romanije, i ako netko ima volju, da se samnom bije, neka pričekaj, sad ću ja izaći.' Među četnicima je nastalo komešanje, a onda se začuli glasovi: 'Ma druže Čiča, mi se napili pa nako galamimo.' 'Sramota se opijati i lutati po selima, dok se neprijatelj sa svih strana sprema da napadne našu slobodnu teritoriju. Na položaj! Tamo je mjesto svakom čestitom čovjeku', završio je Čiča i zalupio prozor.«

Čiča se naročito istaknuo u raskrinkavanju četnika kao suradnika okupatora. Narod Romanije opjevao je Čiču Romanijskog i u svojim narodnim pjesmama, iako je samo šest mjeseci živio s tim narodom. Jedna od njih uklesana je na spomen-ploču na njegovoj rodnoj kući u Novom Vinodolskom, a glasi:

*»Je li soko goru preletio
Nije soko goru preletio,
No je Čiča vojsku predvodio
Sve junake mlade partizane ...«*

Ponosni gorštaci Romanije pretežno srpski i muslimanski, vidjeli su u njemu inicijativnog, hrabrog borca protiv njemačkog agresora, ustaške tiranije, izdajstva monarhije Karađorđevića i s vjerom da će u toj borbi sebi i svojoj djeci osigurati bolje sutra, pravednije društveno uređenje, krenuli su u borbu. Velik dio sela i većih naselja bilo je oslobođeno, kao što su to Sokolac, Han Pijesak, Rogatica ...

Čiča je vodio brigu o ljudima Romanije i njihovim potrebama. Razgovarao s njima, rješavajući njihove probleme, pa je poznata uzrečica iz tih dana »Čičina pravda« kojom je narod Romanije aludirao na pravedno rješavanje problema, koje je Čiča zajedno s njima rješavao. Čiča je iznad svega vodio brigu o svojim borcima, o partizanskim ranjenicima. Zanimao se za njihovo liječenje i oporavak, za njihovo osiguranje kako ih neprijatelj ne bi otkrio, pa je za njihovo osiguranje dodjeljivao najhrabrije i najpouzdanije borce. Jednom mu se jedan od njegovih boraca — Krsto Jolović — požalio i tražio, da ga vrati u četu, kuneći i moleći, da ga oslobodi posla oko ranjenika tvrdeći da unatoč tome što im je dodijeljen ne može im biti od neke veće pomoći. Čiča mu je na to odgovorio:

»Strpi se i znaj da više vrijediš na poslu u bolnici nego da носиš na svakome ramenu po jedan mitraljez!«

Čiča nije vodio brigu samo o svojim borcima, on je vodio brigu i o zarobljenicima — ranjenim neprijateljima — ukoliko nisu bili okorjeli zločinci i koljači. On bi znao i s njima razgovarati, upoznavati ih sa ciljevima NOB-a i puštao ih na slobodu ako su to željeli, odnosno ukoliko se nisu izjasnili da žele ostati u partizanima. Čiča je ne jednom iznenadio neprijatelja šaljući mu njegove ranjenike. On je jednom poslao u neprijateljski garnizon u Mokro dvojicu seljaka s konjima. Oni su na konju doveli ranjenog njemačkog podoficira. Seljaci su u garnizonu svoju misiju objasnili riječima:

»Šalje Čiča ovog vašeg ranjenika jer nema gdje da ga liječi.«

Svetozar Vukmanović-Tempo, Rodoljub Čolaković-Ročko i Slaviša Vajner-Čiča očekivali su 24. prosinca 1941. u Rogatici Vrhovni štab NOVJ i POJ, na čelu s drugom Titom, nakon njegova povlačenja iz zapadne Srbije. Drug Tito se srdačno pozdravio s drugovima Tempom i Ročkom i upravivši pogled prema Čiči rekao:

»Vrlo mi je drago, da sam te sreo, jer su mi drugovi toliko pričali o tom našem legendarnom Čiči s Romanije.«

Drug Tito mu je tom prilikom saopćio da je imenovan za člana Glavnog štaba za Bosnu i Hercegovinu.

Za vrijeme izuzetno teške zime u siječnju 1942. godine, kada su dijelovi 342. njemačke divizije krenuli iz Vlasenice u tri pravca preko zametene Javora, po hladnoći od minus 32 stupnja, i počeli potiskivati braniocce Ploča, Čiča je, kao komandant cijelog ovog područja, naredio povlačenje šumskom

prugom od Han Pijeska prema Olovu, tako da su se u predvečerje 20. siječnja partizani zaustavili na željezničkoj stanici Pjenovac. Ta je željeznička pruga u to doba normalno funkcionirala kao »Partizanska željeznica«. Tih je dana bilo na pruži velikih nanosa snijega. Funkcionirala je i telefonska veza na oslobođenom području. Kako naselje Pjenovac leži u tjesnacu rječice Stupčanice, koje je okruženo strmim brdima obraslim šumom, drug Cvijetin Mijatović, zvani Majo, koji se zajedno sa Čičom našao tu, prevodeći grupu boraca Bircanskog odreda, što je bila zajedno s borcima Šumadijskog bataljona, smatrao je, i to rekao Čiči, da bi možda trebali ići dalje, jer mu se nikako ne dopada taj Pjenovac, ukoliko ih neprijatelj iznenada napadne. S obzirom na to što su borci bili izmoreni borbama i dugim teškim marševima u toj strašnoj zimi, ipak su se obojica složili da u njemu ostanu i odmore se u toku noći, a ujutro da nastave kretanje. Spremajući se na počinak, nisu ni u snu pretpostavljali da su Nijemci baš zbog njih po toj strašnoj i surovoj zimskoj noći krenuli za Pjenovac s namjerom na ih unište. Vodio ih je, još od Vlasenice, Milan Babić, sin četničkog »vojvode« Acima. Baš ta četnička suradnja s Nijemcima omogućila je da se u vrijeme druge neprijateljske ofanzive, u teškim terenskim uvjetima, Pjenovac pretvori, odnosno da postane za partizane fatalni prostor. Dana 21. siječnja 1942. godine, negdje oko 9,30 sati, tu oko željezničke stanice, čekajući lokomotivu i spremajući se na polazak, od iznenadnog neprijateljskog napada izginulo je 59 boraca Šumadijskog bataljona Prve proleterske brigade sa svojim komandantom Milanom Ilićem i političkim komesarom bataljona Dragom Pavlovićem.

Slaviša Vajner, Čiča Romanijski, upravo je izlazio iz stanične telefonske centrale kada su Nijemci zapucali. Potrčao je prtinom prema mostiću na Stupanjici, prešao ga i poslije toga, ranjen u leđa, klonuo. Dopuzao je do jednog kućerka lijevo od mostića i tu pao. Iako ranjen pucao je u Nijemce, a zatim izvadio revolver i opalio sebi u slijepoočnicu.

Oko poginulih junaka, koji su, zatečeni u toj uskoj kotlini, nespremni i iznenađeni, okupili su se zločinci, mrski okupatori, u sastavu jednog skijskog odjeljenja Nijemaca, koji su naišli iz Malog Polja i konjanika, koji su došli prugom od Berkovine. Likovali su, ostavljajući pustoš u Pjenovcu. Mrtvog Čiču Romanijskog Nijemci su odnijeli u Vlasenicu, Zvornik, a odatle prema Srbiji, da ga pokazuju i na kraju sahrane na nepoznatom mjestu. Nitko ni danas ne zna za grob legendarnog Slaviše Vajnera, Čiče s Romnije. Njemački okupator i domaće izdajice bojali su se i mrtvog Čiče. No Čiča kao legendarna, upravo muška ličnost, živi i nadalje u narodu, smislom svoje borbe za koju je dao i svoj život. A heroji njegova tipa nikad ne umiru. Heroje kao što je bio on mogla je dati samo narodna, Titova revolucija.

Davorin Ježić

IZVORI

- Enciklopedija Jugoslavije, Zagreb MCMCXXI, knjiga 8, str. 449.
- Zbornik narodnih heroja Jugoslavije, Beograd MCMCVII, str. 827—828.
- *Rodoljub Čolaković*: »Čiča sa Romanije«, Borba, 20. I 1952. povodom deset godina pogibije.
- Čičinih 6 mjeseci — Legenda rođena u vatri ustanka, »Oslobođenje«, Sarajevo, 9. I 1961. (nastavci 1—10).
- Referat *Ratka Jovičića*, prigodom otkrića spomen-biste Slaviši Vajneru-Čiči u Novom Vinodolskom, 15. travnja 1979, Narodni muzej i galerija Novi Vinodolski, broj 3. IX 212/1909 (u daljnjem tekstu: Muzej N. V.).
- *Milan Mučibarić*: Obični dan Čiče sa Romanije, »Svijet«, Sarajevo, 23. I 1970.
- Sjećanja *Vlatke Babić* na rad i djelovanje brata joj Slaviše, Muzej N. V., broj 3. IX 212/1907 i obiteljska pismo, Muzej N. V., broj 3. IX 212/1906.
- Sjećanja *Slavice Vajner* na rad i djelovanje supruga joj Slaviše, Muzej N. V., broj 3. IX 212/1907 i obiteljska pisma, Muzej N. V. 3. IX 212/1906.
- Sjećanja *Slavice Vajner* na rad i djelovanje supruga joj Slaviše, Muzej N. V., broj 3. IX 212/1908.
- Sjećanja *Ivana Stipaničića*, general-potpukovnika JNA u mirovini, odnoseći se na rad u Banja Luci, Muzej N. V., broj 3. IX 212/1903.